

Projektleder for forskningsalliancen Tommy Dalgaard fra Aarhus Universitet.
Foto: Seges

Der er kommet mange gode ideer frem, og det gør der, fordi de folk, som lever på stedet, har en masse lokal viden, som gør dem i stand til at finde løsninger, som passer til området og gavner både landbrug, miljø og lokalsamfund på en og samme tid.

TEKST /
BODIL PEDERSEN
Kommunikationskonsulent,
SEGES

REGULERING AF LANDBRUG

Forskere udvikler løsninger med lokale borgere

Forskningsalliancen DNMARK udvikler ideer, der kan løse det danske samfunds udfordringer med **kvælstof**. Ikke mindst leverer alliancen værktøjer, som kan hjælpe lokalområder med at opnå resultater med en målrettet indsats.

Den målrettede indsats er på vej med raske skridt, og i nogle områder i Danmark får det store konsekvenser for kommunerne, lokalsamfundene og landbrugene. De seneste tre år har forskningsalliancen DNMARK udviklet metoder, som kan hjælpe lokalområder med at tackle de nye udfordringer.

- I DNMARK forsøger vi at være på forkant med den målrettede indsats. Vi udvikler og tester løsninger i tæt samspil med seks pilotområder i Danmark, og vi er ret langt med flere værktøjer, fortæller professor Tommy Dalgaard, Aarhus Universitet, som er projektleder for forskningsalliancen.

BORGERINDDRAGELSE

Hidtil har landbrugsreguleringen i Danmark taget udgangspunkt i centrale data og været ens for alle landmænd. Det betyder, at indsatsen ofte ikke har givet mening lokalt.

I DNMARK-alliancen er fokus bl.a. at finde modeller for, hvordan landmænd og andre borgere i fællesskab kan finde de løsninger, der giver mest mening i deres område. Som platform for arbejdet er udpeget seks pilotområder, hvor der både arbejdes med borgerinddragelse og med at udvikle og teste nye ideer. I hvert af pilotområderne har landmænd og andre med interesse for områdets udvikling været inviteret til workshops.

LIVLIGE MØDER

- Det har været meget konstruktive og livlige møder. Der er kommet mange gode ideer frem, og det gør der, fordi de folk, som lever på stedet, har en masse lokal viden, som gør dem i stand til at finde løsninger, som passer til området og gavner både landbrug, miljø og lokalsamfund på en og samme tid, fortæller Tommy Dalgaard.

Forskerne har efterfølgende regnet på borgernes forslag og fremlagt resultaterne på nye workshops for borgerne. Arbejdet har dels givet ideer til, hvordan man bedst får den lokale proces til at forløbe, dels er der udviklet på løsninger, som kan bruges andre steder i landet.

NY TYPE RÅDGIVERE

Men lokale workshops er ikke nok til at drive processen og få ting til at ske i det tempo, der er behov for i forhold til at den målrettede regulering.

- Den målrettede regulering er en ny verden for os alle. For dem det især handler om - landmændene - er det både abstrakt og lidt skræmmende, hvad det kommer til at betyde. Det vil få store konsekvenser i nogle vandoplande. Vi har konkluderet, at der er brug for personer med nye funktioner og kompetencer til at fremme, at

der iværksættes gode og holdbare lokale løsninger. Og gerne personer som kender til landbrugets produktionsforhold og kan hjælpe landmændene med at finde relevante kollektive indsatser, så de i størst muligt omfang kan med fortsætte med at drive landbrug, siger projektchef Irene Wiborg, SEGES, som er en anden central person i DNMARK Alliancen.

FØRSTE OPLANDSKONSULENT UDE

Den første oplandskonsulent er ansat i LandboLimfjord. Han skal - ligesom vandet med dets indhold af kvælstof - bevæge sig på tværs af matriklerne og bringe landmændene i vandoplande sammen om fælles løsninger til gavn for miljøet og for landbrugsbedrifterne.

- Han skal også have øje for, at projekterne kan give landmændene og andre borgere synergier som fx bedre natur, bedre jagt og tilbageholdelse af vand, siger Irene Wiborg.

IT-PROGRAM GIVER OVERBLIK

Det er vanskeligt at overskue, hvilke virkemidler der skal vælges for at optimere brugen af kvælstof i et vandopland. Beta-ler det sig bedst at etablere et vådområde,

et minivådområde, så flere efterafgrøde eller dyrke helt andre afgrøder i området?

Alliancen udvikler et it-program, som skal hjælpe med at give overblik over situationen. Programmet, som kaldes landskabsmodellen, kan beregne den sandsynlige udvaskning af kvælstof fra marker ud fra oplysninger om geografi, sædskifte og gødsning, og ikke mindst kan det illustrere, hvilken indvirkning forskellige tiltag vil få for udledningen.

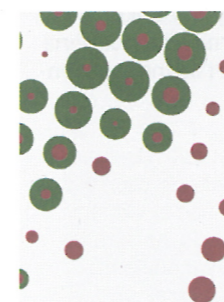
Landskabsmodellen er et nyt hjælpeværktøj til at finde lokale løsninger. Det betyder, at for eksempel en oplandsrådgiver kan sidde sammen med en gruppe landmænd og vise på kort på skærmen, hvor stor udledningen af kvælstof er fra området, og hvor meget den påvirkes, hvis der for eksempel placeres randzoner langs bækken, et minivådområde eller områdets husdyrgødning kommer gennem et biogasanlæg. Den viden, som gruppen har om lokalområdet, kan bruges til at udpege det mest optimale sted for placering af fx et minivådområde. ●

DEN MÅLRETTEDE INDSATS DEN KOLLEKTIVE MÅLRETTEDE INDSATS

Der er afsat 1,6 mia. kr. over de kommende seks år, som kan bruges på vådområde, minivådområder og skovrejsning. Der er mange muligheder, og udgifterne er 100 pct. finansieret af EU og staten. Det er derfor et af de mest omkostningseffektive miljøtiltag, som landbruget kan gennemføre. Jo flere, jo mindre ondt kommer den målrettede indsats til at gøre. Kommunerne har en central rolle i at implementere de kollektive indsatser.

DEN MÅLRETTEDE REGULERING PÅ DEN ENKELTE BEDRIFT

I 2018/2019 indføres den målrettede regulering, som får konsekvenser for de enkelte bedrifter. Hvor kraftig reguleringen bliver, vil afhænge af, hvor i landet man bor, og hvor godt det i de enkelte vandoplande lykkes at iværksætte kollektive målrettede indsatser, som begrænser udledningen af næringsstoffer.

Gå ikke glip af Natur- og Miljøkonferencen

7. og 8. juni 2017

